

KUNTOUTUKSELLA TYÖURAT PIDEMMIKSI

”Työkykykoordinaattori ottamaan koppi osatyökykyisen tilanteesta”

Eliniän pidentyminen ja terveiden elinvuosien lisääntyminen ovat merkkejä kansanterveys-työn vaikuttavuudesta ja yleisestä hyvinvointiyhteiskunnan kehityksestä. Eliniän pidentyminen on mahdollisuus, josta kannattaa olla ylpeä. Samanaikaisesti on kuitenkin varauduttava lisääntyviin palvelutarpeisiin ja rahoituksen kestävyYTEEN.

Tavoitteena on pidentää työuria, jotta tulevien eläkkeiden rahoitus olisi jatkossa kestäväällä pohjalla. Työvuosien lisääminen on tarpeen myös nykyisen eläketason säilyttämiseksi. Työuriin ja niiden pituuteen sekä työ- ja toimintakykyyn vaikuttavat lukemattomat asiat. Monipuolinen kuntoutus laaja-alaisesti hyödynnettynä pidetään työuria. Esimerkiksi osatyökykyisten kuntoutuksen mahdollisuudet kannattaa hyödyntää entistä paremmin.

Osatyökykyiset työelämään

Osatyökykyisyydellä tarkoitetaan toimintakyvyn vajausta, joka haittaa työn tekemistä. Selvitysmies Mika Vuorela on määritellyt osatyökykyisen ”henkilöksi, jolla on käytössä osa työkyvystään ja myös halu tämän kyvyn käyttämiseen”.

Suomessa oli vuonna 2011 lähes 260 500 työkyvyttömyyseläkkeellä olevaa henkilöä. Heistä osatyökyvyttömyyseläkkeellä oli noin 10 prosenttia. Työkyvyttömyyseläkkeelle jää joka vuosi noin 25 000 henkilöä. Osatyökykyisten määrä on kasvussa. Työkyvyttömyyseläkkeellä on kymmeniä tuhansia ihmisiä, jotka haluaisivat tehdä työtä, joka vastaisi heidän

jäljellä olevaa työkykyään.

Ikääntyvän yhteiskunnan haasteisiin ei voida vastata toimintatavoilla, joissa pienikin työkyvyn alenema johtaa kokonaan pois työmarkkinoilta. Sosiaali- ja terveysministeriössä on käynnistynyt toimenpideohjelma osatyökykyisten työllistymisen ja työssä jatkamisen edistämiseksi. Toimenpideohjelma sisältää tukipalveluja osatyökykyisille sekä lainsäädäntömuutoksia, joilla poistetaan työllistymisen esteitä.

Jo nyt on olemassa monia keinoja, joilla työkyvyssä havaitut puutteet voidaan korjata tai kompensoida. Työpaikalla voidaan tehdä paljon asian hyväksi. Työskentelyoloja voidaan muuttaa, työtehtäviä muokata ja työaikaa säädellä. Työterveyshuolto, kuntoutus ja koulutus tarjoavat keinoja työkyvyn ja osaamisen edistämiseksi. Työ- ja elinkeinohallinto sekä sosiaalivakuutus voivat osallistua koulutuksesta, kuntoutuksesta ja työjärjestelyistä aiheutuviin kustannuksiin.

Keinovalikoiman laajuus ja kirjavuus onkin yksi järjestelmän ongelmista. Erilaisia kuntoutuksen muotoja on olemassa ja niitä järjestävät ja rahoittavat monet eri tahot. Tällä hetkellä nämä kokonaisuuden eri osat toimivatkin toisistaan erillisinä. Ei ole välttämättä olemassa asiantuntevaa tahoa, joka luuräättälöidyn, oikea-aikaisen ja saumattoman palveluketjun osatyökykyiselle. Lisäksi tukitoimien käynnistyminen usein pitkittyy. Osatyökykyiset työelämään -toimenpideohjelma vastaa näihin ongelmiin.

Uuden toimintamallin mukaan työnanta-

ja tai TE-toimisto nimeäisi osatyökykyiselle henkilökohtaisen työkykykoordinaattorin, joka toimisi ”kopinottajana” osatyökykyisen tilanteesta.

Työkykykoordinaattori räätälöisi eri keinoista, palveluista, koulutuksesta ja etuuksista henkilökohtaisen ja toimivan kokonaisuuden yhdessä osatyökykyisen kanssa.

Työkykykoordinaattorina voisi toimia esimerkiksi työterveyshuollon asiantuntija tai TE-toimiston edustaja. Avukseen hän tarvitsee vahvaa asiantuntijaverkostoa sekä ajantasaista tietopankkia osatyökykyisyyttä koskevista palveluista, etuuksista, keinojen vai-

kuttavuudesta ja tutkimuksesta. Tätä varten on tarkoitus luoda sähköinen palveluportaali. Uuden toimintamallin käyttöönotto ja vaikuttavuus edellyttää toki lisäresursseja, mutta ennen kaikkea käytäntöjen ja asenteiden muutosta. Tarvitaan suvaitsevaisuutta ja osatyökykyisen omaa motivaatiota.

Tällä hetkellä haemme pilottiorganisaatioita mukaan hyödyntämään ja kehittämään uutta toimintamallia, jossa muun muassa kuntoutusta hyödynnetään monipuolisesti. Tervetuloa mukaan!

Paula Risikko, sosiaali- ja terveysministeri

kuntoutusportti.fi

Seuraa uutisia, tutkimuksia, näkökulmia ja tapahtumia.
Löydät tietokannasta hankkeet, julkaisut ja artikkelit. Tee haku!

Tilaa uudistunut uutiskirje (anni.reuter@kuntoutussaatio.fi)

Kuntoutussäätiö

